

Alakoulu

Ilmiö: kestävä kehitys

a) Tietokirjasta tarinaksi

Tutustutaan kestävä kehityksen teemoihin tietokirjan avulla. Teemaksi valitaan ensin **ilmastonmuutos** tai **luontokato**. Opettaja voi päättää teeman tai jokainen oppilas voi valita teeman itse. Oppilaat voivat myös jakautua ryhmiin, ja ryhmät voivat valita, kumpaa teemaa he käsittelevät. Ensin perehdytään yhdessä valittuun käsitteeseen ja varmistetaan, että se on kaikille tuttu.

Tietoa löytyy esimerkiksi Laura Ertimon ja Mari Ahokoivun kirjoista *Ihme ilmat* (ilmastonmuutos) ja *Aika matka* (luontokato) tai WWF:n verkkosivuilta: wwf.fi/uhat/luontokato & wwf.fi/uhat/ilmastonmuutos.

Kun käsitteeseen on ensin perehdytty yhdessä, tehdään tehtävä, jossa käsitellään ilmastonmuutosta tai luontokatoa oman tekemisen kautta.

Kirjat

Ilmastonmuutos

- Erkkola, Maija-Liisa, Pajulahti, Riikka & Konttila, Tiina: *Kestokamut järkieväiden jäljillä*. Gaudeamus 2022.
- Ertimo, Laura & Ahokoivu, Mari: *Ihme ilmat! Miksi ilmasto muuttuu*. Into 2019.
- Lintunen, Martti: *Mitä jääkarhu sanoi pingviinille? Pieni karhu* 2018.

Luontokato

- Ertimo, Laura & Ahokoivu, Mari: *Aika matka! Lotta, Kasper ja luontokadon arvoitus*. Into 2021.
- Meretoja, Pinja: *Pullervo. Suuri kirja saimaannorpasta*. Tammi 2021.
- Niemelä, Reetta & Pelliccioni, Sanna: *Älä vihaa minua. Kirjeitä ihmisille*. Otava 2020.

Tehtävät

Valitse tehtävää varten yksi seuraavista aiheista. Varmista, että aihe sopii myös kirjaan, johon olet tutustunut.

1. **Koti ja asuminen:** kodin sijainti ja koko, rakentaminen ja remontointi, asukkaiden määrä, kalustaminen ja asukkaiden elintavat.
2. **Syöminen ja ruokavalio:** ruokavalio, elintarvikkeiden valinta, elintarvikkeiden kasvattaminen, kuljetus, kaupat ja ostamistottumukset ja ruuanlaitto.
3. **Tavaroiden kuluttaminen:** tavaroiden tuottaminen, hankkiminen, korjaaminen ja kierrätys.
4. **Liikenne ja liikkuminen:** liikkumismuodot, kuten joukkoliikenne, lentäminen, autoilu, raideliikenne, pyöräily, kävely ja niiden aiheuttamat päästöt arkena ja lomilla.

Vinkki: Näihin aiheisiin voit perehtyä Laura Ertimon ja Mari Ahokoivun kirjan *Ihme ilmat!* avulla (sivut 22–29).

1. Kirjoita varoittava tarina

Pohdi valitsemasi aiheen pohjalta, millaisia vaikutuksia ihmisen tai muun olennon toiminnalla on luontokadon ja ilmastomuutoksen etenemiseen. Etsi valitsemasi aiheeseen liittyviä valintoja, jotka kuormittavat luontoa mahdollisimman paljon.

Keksi päähenkilö; ihminen, eläin tai muu olento, joka edistää omalla toiminnallaan luontokatoa tai ilmastomuutosta ennätyksellisen paljon.

Kirjoita lyhyt tarina, joka toimii varoittavana esimerkkinä. Tarinassa voi liioitella reilusti ja käyttää apuna suuruutta kuvaavia adjektiveja. Missä kaikessa voi mennä pieleen?

2. Kirjoita kannustava tarina

Pohdi valitsemasi aiheen pohjalta, millaisia vaikutuksia ihmisen tai muun olennon toiminnalla on luontokadon ja ilmastomuutoksen etenemiseen.

Keksi päähenkilö; ihminen, eläin tai muu olento, joka onnistuu muuttamaan toimintaansa niin, että vaikutukset luontokadon ja ilmastomuutoksen etenemiseen pienenevät. Mikä päähenkilöä innostaa toimimaan toisin? Onko hänellä joku ystävä tai muu esimerkki? Riittääkö yhden henkilön toiminta, vai pyytääkö hän muita avukseen?

Kirjoita lyhyt tarina, joka toimii kannustavana esimerkkinä. Voit käyttää tehokkeinona liioittelua.

3. Kirjoita kirje tai viestiketju

Tehtävä sopii etenkin kirjoihin *Älä vihaa minua* ja *Mitä jääkarhu sanoi pingviinille*.

Valitse jokin kasvi tai eläin. Mieti, kenelle kasvilla tai eläimellä voisi olla asiaa. Kirjoita kasvin tai eläimen näkökulmasta kirje, jossa tulee esille luontokadon tai ilmastomuutoksen vaikutus kasvin tai eläimen elämään ja kokemuksiin. Sisällytä kirjeeseen pyyntö, joka kasvilla tai eläimellä on kirjeen vastaanottajalle.

TAI Voit valita kaksi erilaista kasvia tai eläintä ja kirjoittaa niiden välisen viestiketjun.

4. Tee vaikuttava juliste

Valitse aiheista 1–4 yksi aihe, johon liittyen haluat vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen. Tarkoituksena on kannustaa toimimaan ilmasto- ja luontoystävällisesti. Valitse yksi teko tai toiminta, johon haluat kannustaa. Etsi ytimekäs iskulause. Kirjoita iskulause julisteeseen ja piirrä aiheeseen liittyvä kuva.

5. Tee ohjekirja tai tietojuliste

Valitse aiheista 1–4 yksi aihe, johon liittyen haluat vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen. Mieti esimerkiksi viisi asiaa, jotka tulisi muistaa esimerkiksi ruokavalintoihin tai liikkumiseen liittyen. Kirjoita viiden kohdan lista, esim. ”TOP5-ruokailuvinkit” tai ”Liiku näin, luonto kiittää”. Tee ohjeista pieni kirjanen tai juliste.

Muita teemaan sopivia kirjoja

- Nygård, Tiina & Nygård, Marjo: *Hulivili ja oikkuileva ilmasto*. Mäkelä 2020.
- Salovaara, Aija, Salovaara, Janne & Kärkkäinen, Tuomas: *Kosa ja Muka muuttavat maailmaa. Kestävän kehityksen jäljillä*. Avain 2021.